

Fellesforbundet
Styrke og troverdighet

DE SJU FORUTSETNINGENE FOR GOD DRIFT

Hvorfor denne brosjyren?

Feil og mangler i prosjektering og planlegging fører til unødige stopp i arbeidet. Det irriterer og betyr tap av tid og penger for bedrift og ansatte. Dessuten fører det ofte til kriseløsninger med høy risiko for ulykker og unødvendige belastninger.

Akkordlønnssystemet skal stimulere til initiativ og innsats og slik fremme produktiviteten. Basen og laget skal samarbeide med byggeplassledelsen om planer og løsninger slik at arbeidet kan utføres mest mulig rasjonelt.

Se mer i Fellesoverenskomsten for byggfag § 4

Byggeprosjekter er ofte komplekse og krever nøye planlegging og tilrettelegging.

- mange fag og bedrifter samarbeider i en midlertidig organisert produksjonslinje
- unike byggeoppdrag – sjelden serieeffekt eller standardiserte løsninger
- krevende logistikk for å få materialer og utstyr i rett mengde og kvalitet til rett tid og sted

Forskere i det internasjonale nettverket Lean Construction har oppsummert alt som kan føre til stopp og heft i produksjonen på byggeplassene i sju forutsetninger. Disse er utgangspunktet når vi bringer videre råd og tips fra erfarne baser til inspirasjon, og som huskeliste for bedre planlegging og drift.

Mer om Lean Construction; <http://develop.fafø.no/lean/lean>

God planlegging betyr at arbeidet kan foregå kontrollert og jevnt uten irriterende stopp og dobbeltarbeid. I tillegg til tidstapet, resulterer mangelfulle forberedelser ofte også i improviserte tiltak med høy risiko for skader på materialer og mannskap. Byggefeil oppstår også lettere når arbeidet ikke kan utføres på den beste måten. De sju forutsetningene er først og fremst en huskeliste for de som skal planlegge og forberede arbeidet.

Under hver av de sju forutsetningene har vi lagt til påminninger om HMS. Ulykker og slitasjeskader påfører mange bygningsarbeidere store lidelser, bedriftene unødvendige utgifter og bransjen dårlig rykte og sviktende rekruttering. Forebygging handler om å planlegge byggearbeidene slik at en unngår unødvendig slit og farlige eller skadelige arbeidssituasjoner ved håndteringen av materialer og utstyr.

Godt verktøy er halve jobben, sier ordtaket. Den andre halvparten er å sørge for at verktøyet, utstyret og materialene kommer fram til bygningsarbeideren til rett tid, samt sørge for at han eller ho har tilstrekkelige fagkunnskaper og informasjon om arbeidsoppdraget.

Planlegg bedre – få bedre resultat og bedre helse!

Utgitt av Fellesforbundet,

Målvirksomhetens Fellesutvalgs Fond AS, august 2011

1. Nødvendig informasjon

Skal feil og mangler unngås må alle ha korrekte tegninger, beskrivelser, monteringsanvisninger samt kjenne planene for fremdrift, leveranser, rigg med mere.

Sørg for at alle får delta i planlegginga av oppgavene de skal utføre. Faste rutiner for framdriftsmøter, basmøter, vernerunder og for gjennomgang av arbeidet med laget, er mer rasjonelt enn å bruke tid på at den enkelte skal kontakte bas eller byggeledelse hver gang noe er uklart.

HMS

Arbeidsmiljøloven pålegger kartlegging av farer og problemer. Risikoen for ulykker eller skader skal vurderes slik at planer og tiltak for å unngå eller redusere risikoen kan utarbeides og iverksettes.

Alle må kjenne farene, de forebyggende tiltakene samt kjenner til rutineene ved ulykker og hvor HMS-dokumentasjonen befinner seg.

2. Foregående arbeider skal være avsluttet

Fremdriftsplaner må samordnes mellom fagene i felles basmøter. Bruk sjekklister til kvalitetskontroll og for å sikre at det er klart for neste faggruppe.

HMS

Har det foregående arbeidet etterlatt noen "feller"?

Alle rydder etter eget arbeid og sørger for at sikkerhetstiltak som rekkverk, sperringer og lignende er på plass.

3. Mannskap

Planlegg for en jevn bemanning, men sørg for å ha bufferoppgaver i beredskap for de uforutsette hendelsene.

Mannskapet må ha rett fagkunnskap og evner til å jobbe sammen.

HMS

En forutsigbar arbeidssituasjon og arbeidsoppgaver tilpasset kvalifikasjoner og interesser gir et godt psykososialt arbeidsmiljø.

Medbestemmelse i beslutninger og delegering av ansvar vil gi større mulighet for å påvirke egen arbeidsdag. Dette gir en større forpliktelse hos den enkelte arbeidstaker.

Stimulere til arbeidsrotasjon for å unngå slitasjeskader ved langvarig og ensidig arbeid

4. Materialene må være tilstede

Planlegg slik at materialene blir levert der de skal brukes og helst når de skal brukes.

Mellomlagring og intern transport er sløsing med tid og krefter samt øker sjansene for skader og annen kvalitetsforringelse.

HMS

Manuell håndtering og unødvendig bæring øker sjansen for belastningskader. Bruk hjelpemidler tilpasset formatet på materialene ved transport og handtering.

5. Utstyret skal være til stede

En skal ha det utstyret og verktøyet som er nødvendig for at jobben kan utføres rasjonelt. Planlegg arbeidet slik at ikke alle må "ha med hele verktøybua hele tida"

HMS

Utstyret skal være i god stand og brukes slik at det ivaretar hensynet til sikkerhet og forhindrer belastningsplager.

Utstyr som krever sertifisering skal være kontrollert og godkjent før det tas i bruk.

6. Nødvendig plass til å utføre arbeidet

Adkomst, lagringsplasser, stillaser, terrenget rundt arbeidsplassen osv. skal være ryddig og med plass nok.

Riggplanen må være à jour og oppdateres jevnlig.

HMS

Slutt å rydde – ha det alltid ryddig!

Selve arbeidsstedet og innretninger som stillaser, lifter, arbeidsplattformer, gangareal og lignende må ivareta hensynet til sikkerhet og forhindre belastningsplager.

7. Ytre forhold må være i orden

Sjekk værvarslet. Nedbør, vind og kulde kan forringe kvaliteten og skape farlige situasjoner. Vær forberedt.

Alle godkjenninger og fullmakter må være på plass.

HMS

Klær, sko, hansker og utstyr må være tilpasset de ulike værforholdene og arbeidsoppgavene. Kulde, fukt og trekk er helseskadelig og må forebygges.

Det må sørges for at mannskapet har nødvendig sikkerhetsopplæring for å utføre arbeidsoppgavene de blir pålagt, som anhukerkurs, varme arbeider, bruk av fallsikring osv.

Planlegging og arbeidsdeling

Basen er akkordtillitsvalgt for laget sitt, men leder også arbeidet. Han eller ho skal fordele arbeidet slik at alle i laget får oppgaver de mestrer og trives med. Det skal tid og skolering til for å bygge et sammensveiset akkordlag. Men noe mer lønnsomt finnes ikke verken for arbeidstakerne eller bedriften.

Som i fotball må også suksesskriteriet samhandling trenes fram på byggeplassene. Faste ansatte i en organisasjon med kjente rutiner letter arbeidet for alle og vil være et fundament for forbedringer av organisasjon og produksjon. Innleie og bortsetting til stadig nye underentreprenører gjør alt vanskeligere.

Alle har ulike roller og spisskompetansen må utnyttes til felles beste. Fagarbeiderne / basene er ekspertene på produksjonen og bør ha ansvaret for planlegginga av arbeidet i uka som kommer, mens formannen bør rette blikket ett par uker lengre frem for å sjekke ut at alle sju forutsetningene kan innfris.

Anleggsleder har ofte ansvaret for bestilling av materialer og utstyr og må derfor ha fokus på det som skal skje om 4 - 8 uker, og kanskje enda lengre fram. Prosjektleder skal sørge for nødvendige avklaringer slik at de som skal tegne, beregne og bestille får gjort sin del av jobben i god tid.